

ĐỀ 5

GỢI Ý THAM KHẢO

I. PHÂN ĐỌC - HIỂU (4,0 điểm)

Câu 1 (0,5 điểm)

Yêu cầu: Đoạn thơ được viết theo **phương thức biểu đạt chính** nào?

Hướng dẫn:

- **Phương thức biểu đạt** trong thơ thường là **biểu cảm, miêu tả**, hoặc **tự sự**.
- Đoạn thơ này không kể chuyện hay miêu tả chi tiết về sự vật mà chủ yếu thể hiện cảm xúc và suy tư về chiến tranh, hy sinh, và tình yêu thương với đất nước.
- Do đó, **phương thức biểu đạt chính** là **biểu cảm**.

Trả lời mẫu:

“Phương thức biểu đạt chính của đoạn thơ là biểu cảm.”

Câu 2 (0,5 điểm)

Yêu cầu: Chỉ ra **một hình ảnh giàu tính biểu cảm** mà tác giả sử dụng trong đoạn trích và nêu **tác dụng** của nó.

Hướng dẫn:

- Tìm các biện pháp tu từ như **ẩn dụ, nhân hóa, so sánh** trong đoạn thơ.
- Ví dụ: "Rừng thở khò khè", "Cây chảy máu", "Đất rên đau" là những hình ảnh nhân hóa môi trường.
- **Tác dụng:** Làm nổi bật sự đau đớn, tổn thương của thiên nhiên khi bị khai thác, xâm lấn; tạo cảm giác khẩn cấp, cần thiết phải hành động bảo vệ môi trường.

Trả lời mẫu:

- **Hình ảnh giàu tính biểu cảm:** “Cây chảy máu”.
- **Tác dụng:** Hình ảnh này nhân hóa cây cối, làm nổi bật sự tổn thương và đau đớn mà thiên nhiên đang phải chịu đựng do sự khai thác không kiểm soát, từ đó tạo cảm giác khẩn cấp về việc cần phải bảo vệ môi trường.

Câu 3 (1,0 điểm)

Yêu cầu: Qua đoạn trích, nêu **hai vấn đề** nổi bật mà tác giả muốn **thức tỉnh** trong lòng mỗi người đọc.

Hướng dẫn:

- **Vấn đề 1:** Sự hy sinh của anh linh trong chiến tranh vẫn còn hiện hữu dù chiến tranh đã kết thúc lâu đời.
- **Vấn đề 2:** Sự tàn phá môi trường do con người gây ra, từ việc xây dựng đập thủy điện đến việc phá hoại rừng núi.

Trả lời mẫu:

“Hai vấn đề nổi bật:

1. Sự hy sinh của anh linh trong chiến tranh vẫn tiếp diễn và cần được tưởng nhớ.
2. Sự tàn phá môi trường thiên nhiên do con người gây ra, ảnh hưởng nghiêm trọng đến đất nước.”

Câu 4 (1,0 điểm)

Yêu cầu: Em hiểu như thế nào về câu thơ:

“Tôi cúi đầu trước những anh linh

Xác thân hòa trong bùn nhão”?

Trình bày **ngắn gọn** (2 - 3 dòng) ý nghĩa của hình ảnh này.

Hướng dẫn:

- **Hình ảnh:** "Xác thân hòa trong bùn nhão" tượng trưng cho sự hy sinh cao cả, không thương tiếc của những người lính đã ngã xuống trong chiến tranh.

- **Ý nghĩa:** Thể hiện lòng kính trọng, biết ơn đối với những người đã hy sinh vì đất nước, dù họ đã chết nhưng tinh thần và kỷ ức về họ vẫn sống mãi.

Trả lời mẫu:

“Hình ảnh ‘Xác thân hòa trong bùn nhão’ tượng trưng cho sự hy sinh cao cả của những anh hùng trong chiến tranh. Cúi đầu thể hiện lòng kính trọng và biết ơn sâu sắc đối với những người đã ngã xuống vì đất nước.”

Câu 5 (1,0 điểm)

Yêu cầu: Viết **một đoạn văn ngắn** (khoảng 5 - 7 dòng) bày tỏ **suy nghĩ** của em về lời kêu cứu:

“Rừng thở khò khè

Cây chảy máu

Đất rên đau”

trong bối cảnh bảo vệ môi trường hiện nay.

Hướng dẫn:

- **Ý nghĩa lời kêu cứu:** Thiên nhiên đang chịu tổn thương nặng nề do hoạt động khai thác, xây dựng không kiểm soát của con người.
- **Suy nghĩ cá nhân:** Nhận thức về trách nhiệm của mỗi người trong việc bảo vệ môi trường, cần hành động ngay để ngăn chặn sự tàn phá này.

Trả lời mẫu:

“Lời kêu cứu ‘Rừng thở khò khè – Cây chảy máu – Đất rên đau’ phản ánh sự tổn thương nghiêm trọng của thiên nhiên do sự khai thác không kiểm soát. Trong bối cảnh bảo vệ môi trường hiện nay, chúng ta cần nhận thức rõ trách nhiệm của mình, hành động tích cực để giảm thiểu tác động tiêu cực và bảo vệ trái đất cho các thế hệ tương lai. Mỗi hành động nhỏ của cá nhân đều góp phần vào việc duy trì sự cân bằng tự nhiên.”

II. PHẦN VIẾT (6,0 điểm)

Câu 1 (Nghị luận văn học - 2,0 điểm)

Đề: Dựa vào đoạn trích trong **phần Đọc - hiểu**, em hãy viết **một đoạn văn (khoảng 200 chữ) phân tích giọng điệu thơ và tình cảm** mà tác giả Trúc Linh Lan thể hiện qua hình ảnh “tiếng gọi đồng đội” và “những cuộc hy sinh”.

Hướng dẫn làm bài:

1. **Xác định yêu cầu:**

- **Giọng điệu thơ:** Đau buồn, tôn kính, xúc động.
- **Tình cảm:** Lòng biết ơn, kính trọng đối với những người đã hy sinh, lo lắng về môi trường.

2. **Gợi ý bố cục đoạn:**

- **Mở đoạn:** Giới thiệu chung về đoạn trích, đề cập đến hai hình ảnh “tiếng gọi đồng đội” và “những cuộc hy sinh”.
- **Thân đoạn:**
 - **Phân tích giọng điệu:** Giọng thơ thể hiện sự đau buồn, kính trọng đối với những anh linh đã hy sinh.
 - **Phân tích tình cảm:** Lòng biết ơn, tôn kính đối với những người đã ngã xuống vì đất nước; sự lo lắng, trăn trở về tình trạng môi trường đang bị phá hoại.
- **Kết đoạn:** Nhấn mạnh thông điệp của tác giả về việc trân trọng quá khứ và bảo vệ môi trường cho tương lai.

Trả lời mẫu:

“Đoạn trích thể hiện giọng điệu thơ **đau buồn** và **kính trọng** thông qua những hình ảnh như “tiếng gọi đồng đội” và “những cuộc hy sinh”. Giọng thơ truyền tải sự xúc động sâu sắc trước những anh linh đã hy sinh trong chiến tranh, dù thời gian đã trôi qua lâu lắm nhưng sự hy sinh đó vẫn còn hiện hữu. Tình cảm của tác giả là **lòng biết ơn** và **sự kính trọng** đối với những người đã hi sinh cho đất

nước. Đồng thời, tác giả còn bày tỏ **lo lắng** về tình trạng môi trường đang bị phá hoại thông qua những hình ảnh “rừng thỏ khò khè”, “cây chảy máu”, “đất rên đau”. Điều này thể hiện sự quan tâm sâu sắc đến tương lai của đất nước, khuyến khích mỗi người nhận thức và hành động bảo vệ môi trường.”

Câu 2 (Nghị luận xã hội - 4,0 điểm)

Đề: Từ bức thông điệp “Rừng thỏ khò khè - Cây chảy máu - Đất rên đau”, em hãy viết **một bài văn** (khoảng 400 chữ) bàn về **trách nhiệm của con người** trong việc **giữ gìn và bảo vệ môi trường**.

Hướng dẫn làm bài:

1. Mở bài:

- **Dẫn dắt:** Dẫn từ hình ảnh “Rừng thỏ khò khè - Cây chảy máu - Đất rên đau” để giới thiệu vấn đề môi trường.
- **Nêu vấn đề:** Tại sao **trách nhiệm bảo vệ môi trường** lại quan trọng?

2. Thân bài:

- **Giải thích ý nghĩa:**
 - Những hình ảnh như “Rừng thỏ khò khè”, “Cây chảy máu”, “Đất rên đau” biểu thị sự tổn thương nghiêm trọng của thiên nhiên.
- **Vai trò của con người:**
 - **Nguyên nhân gây ra:** Khai thác tài nguyên quá mức, xây dựng đập thủy điện, ô nhiễm không khí và nước.
 - **Trách nhiệm:** Con người cần **ngăn chặn, giảm thiểu** các hành động phá hoại môi trường.
- **Biểu hiện của việc bảo vệ môi trường:**
 - **Trồng cây xanh, giảm sử dụng nhựa, sử dụng năng lượng tái tạo.**
 - **Tham gia các hoạt động bảo vệ môi trường**, như vệ sinh cộng đồng, tái chế.
- **Dẫn chứng thực tế:**
 - Các chiến dịch trồng cây, phong trào giảm thiểu rác thải nhựa.
 - Những nỗ lực quốc tế trong việc chống biến đổi khí hậu.
- **Phản biện:**
 - Phê phán những hành động khai thác thiên nhiên vô kế hoạch, xây dựng đập thủy điện gây hại cho môi trường.
- **Bài học:**
 - Sự bảo vệ môi trường là trách nhiệm chung của mọi người, không chỉ riêng một cá nhân hay tổ chức nào.

3. Kết bài:

- **Khẳng định lại tầm quan trọng:** Trách nhiệm bảo vệ môi trường không thể bỏ qua nếu muốn duy trì sự sống và phát triển bền vững.
- **Kêu gọi hành động:** Mỗi người cần nhận thức và thực hiện những hành động cụ thể để bảo vệ môi trường.